DOI: 10.26565/2226-0994-2023-69-10
УДК 1:111.1

Дар'я Захлипа

НІГІТОЛОГІЯ ІМЕНІ БУТТЯ М. ГАЙДЕҐҐЕРА

Стаття присвячена розгляду однієї зі станових для гайдеґґерового доробку проблем, предметом якої виступає іменування Буття під натиском універсалізованої Гайдеґґером ідеї про безосновність Буття, вкоріненої в феномені Ніщо. Радикалізуючи сказане: у статті розгортається проблема пошуку більш зрозумілого, самоочевидного та прозорого для Буття поняття, аніж саме́ буття, що обіймала наукові пошуки пізнього Гайдеґґера. Серед значного корпусу його робіт можна зустріти окреслений діапазон понять, якими він послуговувався як альтернативними у веденні мови про Буття. Варто підкреслити, що наразі йдеться не про уособлене в Dasein буття сущого, а Буття з великої літери в сенсі вже узвичаєної в україномовному перекладі Прояви, тобто Ereignis. Проте, у статті затверджується думка, що воно аж ніяк не єдине з імен, нічим не опосередкованого Буття, окрім ототожнень останнього з тотальним Ніщо. Широкоформатність гайдеґґерових імен Буття розглянуто на прикладі найбільш вживаних ним понять, серед яких автор, окрім Ereignis, виокремлює насамперед грецьку істину-ἀλήθεια, а заразом супутні їм поняття ἐνέργεια, es gibt та copula. Побіжно прочиняється негативна проблематика кайрологічного та еонтологічного часів, що вкотре підтверджує закономірність обраного Гайдеґґером феномену часу нарівні з Буттям у своїй magnum opus. Крім того, у статті не полишені увагою такі локальні гайдеґґерові поняття, як Abßgrund, Ungrund, Austrag, Verwüstung та Gründung, завдяки аналітиці яких, поміж інших, нігітологічний погляд Гайдеґґера на Буття набуває остаточної цілісності. Поняття нігітології було обрано автором задля окремої акцентуації на зверненні Гайдеґґера до історико-філософської традиції погляду на феномен Ніщо із усіма похідними від нього поняттями, які мають пряме відношення до негативної інтерпретації Буття. Незважаючи на те, що примітивізація феномену негативності в бік спрощених форм заперечення вже відбулась в історії філософії, як і розтрачування імені буття до Гайдеґґера, у статті особливо підкреслюється ідея про те, що са́ме із визначення греками негативних тез у питанні про буття бере початок Західний тип мислення як такий, що перетворив об'єкт власного неспокою у вигляді фігури Ніщо на одне з центральних для онтології понять. Спільною рисою вищезазначених імен Буття є їхня суперлативність, що водночас спричиняє контрінтуїтивність висновків, до яких вони призводять. Власне, завдяки цьому підтверджується актуальність поточного дослідження в рамцях станової для усіх форм онтології проблеми: приведення Буття до поняття, враховуючи негативну тенденційність імен буття до самоприховування та присутності в них семантичних мотивів нестачі й надлишковості водночас. Відтак, аналітика імені буття у масштабах нігітології має супроводжуватись загальним демонтажем позитивно-укласичненого сенсу заявлених понять, і виключно за таких умов перехід до так званого нового початку, ініційованого Гайдеґґером, можна вважати таким, що остаточно відбувся.

Ключові слова: *нігітологія, Буття, Ereignis, ἀλήθεια, ἐνέργεια, es gibt.*

У статті набуває розгортки думка, згідно якої грецька істина зі серцевиною у вигляді негативного кореня λήθη, що й затверджує сигетичне положення Буття, а також суто Гайдеґґерове поняття концептуального рівня Ereignis, – не єдині зі вжитих ним як альтернативи імені Буття. Серед них, зважаючи на переконання автора, локальної уваги потребують супутні їм поняття ἐνέργεια, es gibt, copula, Abßgrund, Ungrund, Austrag, Verwüstung, Gründung, а також нарисом – кайрологічний та еонтологічний часи, вкорінені у грецьких αἰών та καιρός. Щодо негаційних форм існування як таких, названих Сартром заперечностями (negatities) [Sartre, 1956, p. 21], підтвердженнями на їх користь ладна виступити ціла низка понять: від ординарної пасивності, самоомани, протиставлення та протирічь до нетипових видів позбавлення, вилучення, нестачі, заборони, відмови,

© Захлипа Д. А., 2023.

This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0.

уникнення, відчуження, нуду, дисонансу, зречення та оклюзії в широкому сенсі слова, кожне з яких вимагає окремого вичерпного дослідження.

Епіграфічною у відношенні проблематики даної статті можна вважати одну із цитацій сучасного дослідника творчості М. Гайдеґґера. Д. Кляйнберг відзначав наступне: «Існує так само багато імен, як і подій буття» [Kleinberg-Levin, 2022, p. 71], хоча й фокус його безпосередньої уваги був зосереджений на аналізі останнього (феномену Події). Попри це, ним не було вказано на одну із визначальних для процесу іменування Буття [Прим. авт. тут і надалі: мається на увазі Буття з великої літери у якості Події (істини) на відміну від оприсутнених буттєвостей, виражених крізь екзистенціали Dasein] характеристик у вигляді негативності. У коментаторських колах прийнято дотримуватись цілком аргументованої думки, згідно з якою М. Гайдеґґер був близький грекам насамперед завдяки випрацюванню специфічного методологічного підходу. У продуктивному сенсі останній сприяв приведенню грецьких імен до абсолютно нової інтерпретації, яка змусила заговорити грецькі поняття без посередництва пізньоантичної та схоластичної традицій. Однак, варто окремо підкреслити, що Гайдеґґера можна так само виправдано вважати апологетом грецької трипофобної манери мислення, що полягала в пересторогах і остраху перед пустотами як одними із форм прояву Ніщо [Sorensen, 2022, p. 6]. Примітним є той факт, що рівною мірою як Гайдеґґер, так і греки, найбільшу зі своїх фобій у вигляді Ніщо перетворили на один із ключових об'єктів власне філософського запитування про безосновність в основі питання про Буття й онтології в цілому. Нарисом таке дійство можна описати онтологічною згодою греків на відмову, підхоплену надалі М. Гайдеґґером для роботи над негативною копулою Буття. У давньогрецькій мові можна відшукати три типи заперечень, відповідно до яких виокремилась тріада негативних дискурсів у вигляді ніщо, небуття й несущого, якими у формуванні власних висновків послуговувались філософи від Парменіда до Арістотеля. Але якщо зануритись глибше у дане питання, тоді виявляється, що ця тріада має спрощений вигляд, оскільки заперечення греків у формі ου-, μη- та α-, окрім зазначених смислів, несли під собою ще й мотиви дефективності й вади у другому випадку, а також неістини безпосередньо у третьому із заперечень. Відтак, і Гайдеґґерові інтерпретації Ніщо слід мислити з урахуванням гіпертрофії присутніх у ньому сенсів, так само, як і у випадку Буття, що не в останню чергу обумовило й методологічний підхід Гайдеґґера в дослідженні цих двох понять: «Чим чистіше [усвідомлення] ніщо, тим простіше [усвідомлення] буття» [Heidegger, 1989a, p. 245]. У всякому разі, Гайдеґґер переосмислив феномен nihil(y) в цілому, надавши йому більш вичерпного у порівнянні зі запереченням змісту забуття завдяки висвітленню специфіки істини-ἀλήθεια.

Са́ме в рамцях контроверсійного питання про негативні засади Буття слід проводити водорозділ між суто метафізичним і суто онтологічним поглядами: якщо метафізика услід за Платоном прагнула відшукати абсолютно-ствердні предикати для Буття у формі рухомої подоби вічності, що водночас виступає наслідком побоювань перед розпадом цілого, то онтологія наперед передбачає конечність та ніщойність Буття, що не є як суще або не тільки як суще, апелюючи до того ж не тільки до буттєвої копули в якості предмету радикальної онтології, а й до моменту негативності, вкоріненому у грецькій істині-ἀλήθεια. Хоча поняття ніщойності є більш характерним для сартрового стилю викладу, який відрізняється від гайдеґґерового насамперед тим, що le Néant Сартра дослівно якраз-таки перекладається у предикативній формі *ніщойності*, тоді як das Nichts Гайдеґґера виступає більш автономно у вигляді безапеляційного *Ніщо*. Ю. Такер прокоментував цю особливість на свій копил: «Для Гайдеґґера «ніщо» відповідає Буттю, яке саме́ не є сущим серед інших сущих і наділене філософським пріоритетом перед тим чи іншим сущим. У Сартра, навпаки, приклад з кав'ярнею показує, що спочатку завжди є буття, котре затим виявляється «не тут», – завжди спочатку «є» і вже потім «ні»» [Thacker, 2015, p. 1]. Водночас сучасний коментатор М. Гайдеґґера Ф. Дастур відзначав, що у відношенні до сущого буття присутнє неочевидним шляхом, про що нам [окрім всього] говорить частка ἔον (буття) [Dastur, 2000, p. 33], присутня в одній із надскладних для

перекладу грецьких словосполук у вигляді ἔον ἔμμεναι або буквально – «те, що є». Отже, якби Гайдеґґер лишався вірним класичній у сенсі – метафізичній філософії, то замість поняття Dasein мав би обрати *Selbstsein*, тобто *Самобуття*. Але він навмисно звертався до етимології грецької ἀλήθεια, аби спіймати зрештою цей елемент всюдисущого приховування, яке неминуче приходить услід за тут-буттям або буттям-у-присутності. За Гайдеґґером розкриття та приховування в іменуванні Буття становлять собою один ідентичний процес. «Отже, відповідь на питання про істину (розкриття/прочинення) заміщує відповідь на питання про буття, – обидві з яких є складовими [більш загальної] дискусії про буття у дійсному сенсі слова» [Heidegger, 1976, p. 182] – підсумовував Гайдеґґер.

Методологічна основина Гайдеґґера вибудовувалась навколо запитування про приведення нічим не опосередкованого, на перший погляд, Буття до його імені, остаточна невирішеність якого набула відображення в узагальненому висновку: відсутність реального імені Буття породжує нестачу в сущому. Відтак, герменевтика Гайдеґґера базувалась на роботі із кореневими значеннями тих слів, що мали пряме відношення до означування Буття. Певною мірою, такий генетичний метод критики у поєднанні зі демонтажем понять та смислів, зарезервованих тими чи іншими авторами протягом розлогої історії філософування після греків, споріднює Гайдеґґера із фігурою Ф. Ніцше. Вже у 1927 р. [Heidegger, 1989b] Гайдеґґер уперше став послуговуватись поняттям *Abbau*, тобто *демонтажем*, очевидно запозиченим Ж. Дерріда для формування свого концепту деконструкції.

А втім, якщо спробувати відшукати німецькі гайдеґґерові еквіваленти для позначення нігітологічних підвалин імені Буття на загальному тлі критико-деструктивного способу трактування понять, то можна зосередитись передусім на п'ятьох із них, а са́ме: Abßgrund, Ungrund, Austrag, Verwüstung та Gründung, неодноразово вживаних Гайдеґґером у різні періоди його творчості. Перше з них, Abßgrund, безпосередньо відсилає до мотиву безодні, тоді як друге – до близького за змістом сенсу безосновності, репрезентованих самим Гайдеґґером у наступний спосіб: «Просвіт потайності передбачає не зняття потайності, її звільнення або перетворення у непотайне, а са́ме засновування безкрайої основини для потайності (відтермінована відмова)» [Heidegger, 1989a, p. 352]. Поняття Austrag є двоїстим за своєю природою, оскільки у своєму значенні виносу воно відсилає одразу до двох смислів: вийняття смислу назовні, тобто із стану самоприховування, а також винесення у сенсі утримання присутності перед лицем Ніщо. Verwüstung частіше за інші використовувалось Гайдеґґером са́ме у пізній період роботи над питанням техніки в контексті спустошення імен перед речами. Насамкінець, останнє поняття, Gründung, спершу не викликає негативних конотацій, так як дослівно його можна перекласти у вигляді заземлення. Проте, у масштабах гайдеґґерової критики заземлення виступає інтенціональним процесом, що значить: воно завжди на щось спрямоване; у випадку Буття Gründung забезпечує йому заземлення у вихідну безосновність.

Поза тим, безіменність Буття суттєво вплинула на трактування проблеми онтологічної диференції, через що остання невідворотним чином почала набувати додаткового сенсу розриву або розколини у всьому, що є (існуючим). Особливо чітко дана тенденція простежується в пост-дискурсі, цитата одного із речників якого має наступний вигляд: «Те, що теологія неявно припускає, жах відкрито стверджує: в самій серцевині поняття «життя» пролягає глибока розколина…Тріщина між Життям і живим від самого початку покладена Арістотелем, але виявляє себе лише у певних випадках: ми бачимо її у спробі схоластів концептуалізувати «духовних створінь»…, і ми також ладні угледіти її в натурфілософії та спробах пояснити тератологічні аномалії та відхилення» [Thacker, 2011, p. 171]. Зрозуміло, що вжиті Ю. Такером поняття Життя з великої літери та життя як такого у сенсі *Being* та *Being of beings* корелюють із Гайдеґґеровими Буттям та буттям сущого Dasein, супутнім екзистенціалом якого й виступає *Angst* або *Жах*. Приміром, С. Мамфорд запропонував користуватись так званим аргументом віднімання у веденні мови про Буття,

завдяки якому він виокремлював дві онтологічні концепції: метафізичного нігілізму, всередині якої анулюється зміст Буття й відповідно увага зосереджується на абсолютизації феномену порожнечі, та композиційного погляду, яка відстоює ідею про єдиноможливий варіант Буття, сповненого смислом [Mumford, 2021, p. 40-41]. Критика Гайдеґґера у бік знерухомлення смислу Буття традицією, а відповідно і його імені, була обумовлена його поглядом на невиокремлену належною мірою в історії філософії проблему прим(і/а)тивізації іменника перед дієсловом. Тоді як його власна позиція вибудовувалась навколо ключової ідеї про те, що будь-яке ім'я, а особливо ім'я Буття, повинне бути віддієслівним. Можливо, це можна вважати однією із причин умисної неясності мови Гайдеґґера після Повороту у бік нового початку, хоча поняття es *gibt* або *дано* можна зустріти задовго [Heidegger, 1989b] до появи концепту *Ereignis*. Подібна участь спіткала й усособлену в *Dasein* екзистенцію, на зміну якому у свій час прийшло Буття з великої літери, яке дотепер потребує для себе нового імені.

Із вищесказаного можна зробити поточний висновок, що полягає у принциповому неговорінні Гайдеґґера про ясне та самоочевидне на противагу тому, що за своїм наповненням перевищує формат імені як такого. Тому є логічним зосередитись на понятті буттєвої істини-ἀλήθεια, аби у висновку відповісти як мінімум на два питання, поставлені Гайдеґґером ще у Марбурзький період: «Наша тематична інтерпретація…має продемонструвати, як буття спершу досягає свого повного [у сенсі завершеного] та належного визначення, характеризуючись у термінах ἀληθές…Як ми можемо виявити буття сущих (εἶδη), використовуючи ἀληθές у якості провідної нитки? Це тягне за собою вихідне запитання: як взагалі на основі ἀληθές слід розуміти суще з точки зору їхнього буття?» [Heidegger, 1976, p. 179-80].

Симбіоз, що виникає між поняттями Буття та грецькою істиною-ἀλήθεια, за якого друге виконує роль непотайного місця виказу першого, є нетиповим для сьогоденного онтологічного дискурсу через втрату реальних топологічних границь оприсутнення Буття, але не для онтологічного проєкту М. Гайдеґґера. Вимога нового початку й оновленого імені відповідно була окреслена Гайдеґґером вже у ряді робіт, присвячених основним проблемам метафізики та феноменології. Проте свого остаточного справдження істина Буття із часткою негативності набула у тексті «Beiträge zur Philosophie. Vom Ereignis» [Heidegger, 1989a], що у висновку й призвело до формулювання пізньогайдеґґерового концепту Ereignis. (Не)потайність без вилучення [негативного кореня λήθη] – таке формулювання істини було запропоноване французьким коментатором Ж. Бофре [Beaufret, 1973, p. 59], і воно безпосередньо витікало із гайдеґґерових апеляцій до непотайності в основі феномену істини. На сторінках чотиритомника, присвяченого Ніцше, Гайдеґґер у трактуванні власних висновків щодо феномену істини-ἀλήθεια посилався на греків: «Для греків (Платона і Арістотеля) буття означає οὐσία, тобто присутність незаперечного у непотайному [що значить: в істині]» [Heidegger, 1991, p. 161]. Тим не менш, навіть серед сучасних коментаторів Гайдеґґера точиться безустанна дискусія щодо виправданості вжитку у відношенні до поняття істини-ἀλήθεια структури потайності-непотайності, яка нібито вже наперед навантажена діалектичним сенсом позитивності першого та негативності другого [Bahoh, 2013]. Водночас деякі із дослідників доробку гайдеґґерової думки дотримуються позиції, згідно з якою пара потайності-непотайності була характерна для досократичного досвіду істини [Saad, 2022, p. 158], сутність якого полягала у поступовому, але ніколи не завершеному остаточно, розкритті сущого шляхом звернення до етимологічного кореня λήθη у його серцевині. Вирішальний характер приватівної α- в понятті ἀλήθεια був відзначений іще В. Річардсоном, оскільки са́ме вона краще за будь-що інше утримує момент негативності, присутній в істині буття, із яким вона ніколи не пориває, хоча на перший погляд може видатись зворотне [Richardson, 2003, p. 305]. Отже, виходить, що в бутті, витлумаченому алетичним шляхом, відсутність мислиться нічим іншим, як однією із визначальних форм присутності.

В англомовному варіанті *істини-true*, яким зазвичай прийнято послуговуватись для позначення твердості у сенсі згоди з правилом, відсутнє чітке розрізнення між щирістю та правдивістю. Суміжне до істини-true поняття real почасти компенсує нестачу справжності у першому, але їхнє змішування так само призводить до непоправних колізій у всіх варіаціях реалізму. Така нормативність поняття *істини-true* є сутнісно близькою до латинської *істини-veritas*, що у часи Середньовіччя на легітимних засадах набула додаткового сенсу правильності. Як наслідок, привнесений контекст узгодження із встановленим правилом призвів до методологічної трансформації у питанні істини-ἀλήθεια: відтоді вона не прочинялася, а встановлювалася. Зі свого боку, ніцшеанська модель істини краще за будь-що інше продемонструвала латинізацію грецького смислу непотайності істини в бік правди із супутнім до неї змістом оцінки. Р. Капоб'янко підтвердив дану думку, стверджуючи, що «одна із найоригінальніших і найвиразніших ідей Гайдеггера полягає в тому, що буття є вихідною істиною або aletheia…aletheia-істина не є ім'ям для veritas-правди, а скоріше для esse-бути. Цей один [найпростіший, на перший погляд] ряд говорить про цілу історію філософського мислення…Буття є [як] істина у сенсі Aletheia» [Capobianco, 2017, p. 93-94]. Там же ним був запропонований альтернативний погляд на злам у витлумаченні грецької ἀλήθεια, вкорінений у нівелюванні Томою Аквінським буттєвої площини істини, що її підтримував Августин, шляхом реконструювання істини з позиції положення про rectitudo ratio, тобто правильного раціо.

Між іншим, опозиційна пара істина-хиба так само набула свого розповсюдження завдяки інтерпретації ἀλήθεια у межах правильності погляду, забезпечене вже згаданим поняттям veritas. М. Гайдеггер підкреслював: «Якщо мати на увазі буквальне написання, то, відкинувши привативну альфу, ми отримуємо λήθης, однак уся справа в тому, що ніде не можна знайти це слово у якості позначення хибного. Більш за те, у греків хибне позначається іншим словом – το ψεύδος» [Heidegger, 1992, p. 30]. В антологічній праці Б. Кассен останнє поняття було тематизоване наступним чином: «Найпершою ознакою грецького іменника το ψεύδος (пізніше виник прикметник ψευδές) для нас є те, що він поєднує в собі значення, які ми [лексично] розрізняємо: з одного боку, брехню, обдурення, удаваність на противагу щирості та автентичності, а з іншого – помилку та хибу на противагу істині та правді, хоча коректніше було б для двох останніх понять обрати замість сполучника *та* сполучник *як*» [Кассен, 2020, с. 75]. Відтак, мотив хиби є штучно привнесеною опозицією істини, що майже повністю витіснив її реальний антонім і корінь водночас у вигляді λήθη. Отже, безпосередньо забуття, а не помилка, вправі виступати одним із негативних визначень істини в плідному сенсі слова.

Грецьке ψεύδος пізніше також отримало ряд своїх еквіваленцій, серед яких особливо виокремлюються тепер лжа або falsum. Латина виявилась більш принагідною для збагачення дискурсу істини-неістини мотивом омани на відміну від грецької, що можна спостерігати на прикладі диференціації типів хиби у латині: від fallax – того, хто делікатно вчиняє помилку до mendax – того, хто умисно бреше. Як можна побачити, опозиційна пара істина-хиба поступово сповнювалась сенсом введення в оману, «звідки стає зрозуміло: від моменту свого сутнісного початку римське пізнання і мислення… ніколи не здійснюють свій рух у сфері ἀλήθεια» [Heidegger, 1992, p. 61]. Якраз-таки дієслівна форма λανθανομαι (забувати), засвідчуючи несвідоме перебування в потайності відносно того, що зазвичай було й водночас має бути прочиненим, несе під собою полярний у відношенні до ἀλήθεια зміст. У Д. Саада наведено яскравий приклад того, за яких обставин дане дієслово використовувалось греками: «У перекладі Геродотом легенди про Креза цар вбивається з приводу того, що він обідав з Адрастом, вбивцею свого сина Атіса, не відаючи про його злочин, як той несвідомо [elanthane] нагодував вбивцю свого сина» [Saad, 2022, p. 166]. Натомість, сутність ἀλήθεια полягає у непотайному перебуванні відносно того, що завжди було прихованим. Дана специфіка виявляється вирішальною не тільки для поточного дослідження, оскільки завдяки її прочиненню передусім набуває тематизації феномен ἀλήθεια згідно із специфікою його єства, але й заразом затверджується ключовий

характер негативності в підоснові істини як одного із ключових для Гайдеґґера імен Буття. Ч. Кан вказував іще на один із узвичаєних смислів трактування істини в сенсі буття: «У лінгвістичних термінах це означає, що вирішальним із використань дієслова у створенні грецької онтології є те, що я називаю правдивим вживанням, у якому дієслово esti означає це є істинним або у цьому вся суть» [Kahn, 2009, p. 67], присутнє у німецькому понятті die Sache та опосередковано – в понятті Anfang. Арістотелев вислів τὸ τί ἦν εἶναι подібно до істини-ἀλήθεια є також вкрай специфічним за своєю природою. В залежності від мови, крізь яку він промовляється, його смислові конотації можуть часом кардинально різнитись: від чимбутності до посутнього сутності. Очевидно, що даний вислів поставав відповіддю Арістотеля на замовчуване й навіть риторичне питання греків у вигляді τὸ τί ἔστι, тобто чим це є [саме по собі]?

Іще однією із виправданих альтернатив гайдеґґерового імені Буття постає поняття *Ereignis*, перетворене зрештою на автономний концепт. Але вже починаючи з 1936 р., який відповідає виходу вже згаданої роботи «Beiträge zur Philosophie. Vom Ereignis», простежується полісемічність поняття Ereignis: з одного боку, воно мало затверджувати раніше маніфестовану Гайдеґґером проблематику автентичності або дійсності згідно з коренем *eigen* (засвоєння, привласнення і навіть ставання собою). З іншого – воно виступало посиланням на (про/ви)явлення відповідно до словоформи *eräugen* у контексті ставити перед очима або унаочнювати. В україномовному перекладі поняття Ereignis можна зустріти у формі Прояви. Разом із тим, В. Єрмоленко висунув припущення, згідно з яким дане поняття взагалі було б коректніше лишити у стані неперекладності [Єрмоленко, 2000, с. 125]. Тоді як Ж. Бофре у своїх лекціях з філософії [Beaufret, 1998, p. 27] означив третій розріз даного поняття, що мав об'єднати онтологію разом із теологією, ім'я якому – Подія у сенсі Приходу або Пришестя із долею негативності у своїй основі. Останнє підтверджується тим фактом, що месіансько-кайрологічний час [Agamben, 2005], як і еонтологічний, є часом незнання години й місця епіфанії та ἐποχή відповідно. Недарма у згаданому тексті 1936 р. Гайдеґґер вкрай часто оперував міфопоетичними метафорами на кшталт ніцшеанського останнього Бога в контексті заступу Буття у безосновність. Встановлення певної синонімії між поняттями істини-ἀλήθεια та Ereignis якраз-таки забезпечене присутністю в межах обох мотиву радикальної таїни, що відсилає до розлогої, zwiefach-einig, тобто двояко-єдиної площини онтотеологічної/теонтологічної традиції, яка безпосередньо вплинула на розвиток метафізичного мислення як такого. Що до християнізації погляду на питання часу в цілому, то вона відбувалась паралельно зі переміщенням буття в апокаліптичну печаль конечного.

Онтологічний підтекст ще одного зі супутніх як для греків, так і само́го Гайдеґґера імен Буття у вигляді ἐνέργεια був втрачений на користь латинізованого actus. У результаті, рухомий горизонт арістотелевої дійсності існуючого в можливості [Aristotle, 1984, p. 36], який доречно порівняти з гайдеґґеровим *es gibt* або *дано*, набув сенсу дії, що має бути виконана під натиском сили, тим самим втративши супутній ἐνέργεια смисл ἐντελέχια. Незважаючи на це, енергійна підвалина Буття була реактивована Гайдеґґером як у питанні ретардованого часу кінця, так і в рамцях роботи над екзистенціалом Angst(y) в якості вістря буттіювання усіх можливостей Dasein, коли вперше безосновність постає реальним підґрунтям свободи. Частково дана проблема була відреставрована Сартром на загальному тлі філософування про негативний досвід феноменологічної онтології. Тому цілком виправданим є витлумачення висловлювання Сартра: «я є тим, чим я буду у модусі небуття» [Sartre, 1956, p. 100] з позиції: «я є тим, чим я буду в модусі ἐνέργεια».

Зрештою, такі сучасні філософські течії, як континентальна фантастика або спекулятивний реалізм, можна вважати прямими наслідками дезорієнтації у питанні приведення буття до імені або поняття в цілому, які так са́мо виявилось неможливим для її авторів розглядати поза негативних перспектив, що вкорінено як мінімум у назві вказаних течій. Внаслідок цього постонтологічний дискурс перетворився на суто предметний пошук буттєвих акциденцій, не здатний відповісти на одне із стрижневих для онтології питань,

лаконічно визначених Гайдеґґером у формі «яким чином безодня засновує?» [Heidegger, 1989a, p. 381]. Однак, завдяки онтологічному висвітленню у статті гайдеґґерових варіацій іменування Буття, виходячи до того ж з нігітологічних позицій, було значною мірою прояснено питання вирішальних для радикальної онтології екстралінгвістичних залишків, лишених греками у спадок, і не тільки не втрачених, а й оновлених на нових засадах Гайдеґґером, враховуючи актуальні й дотепер для онтології засновки й виклики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Єрмоленко, В. (2000). Ereignis пізнього Гайдеґґера та гегелівська логіка зняття. *Магістеріум. Історико-філософські студії,* 3, 121-130.

Кассен, Б. (2020). *Європейський словник філософій: Лексикон неперекладностей*. (К. Сігов, Пер.). Том 1. Київ: Дух і Літера.

Agamben, J. (2005). *The Time that Remains. A Commentary on the Letter to the Romans.* (P. Dailey, Trans.). Stanford University Press.

Aristotle. (1984). *Physics.* (J. Barnes, Ed.). New Jersey: Princeton University Press.

Bahoh, J. (2013). Heidegger's Differential Concept of Truth in *Beiträge. Heidegger Circle Proceedings, 47,* 108–127. https://doi.org/10.5840/heideggercircle2013476

Beaufret, J. (1973). *Dialogue Avec Heidegger. Philosophie Grecque* (T. 1). Paris: Les Éditions de Minuit.

Beaufret, J. (1998). *Leçons de philosophie* (T. 1). Paris: Seuil.

Capobianco, R. (2017). The turn away from the Transcendental-Phenomenological Positioning of Being and Time to the Thinking of Being as Physis and Aletheia. *Heidegger-Jahrbuch 11*, 89-99.

Dastur, F. (2000). *Telling Time: Sketch of a Phenomenological Chrono-logy* (E. Bullard, Trans.). Cambridge: CUP.

Heidegger, M. (1976). *Logik: Die Frage nach der Wahrheit.* Gesamtausgabe (Bd. 21). Frankfurt am Main: Vittorio Klostermann.

Heidegger, M. (1989a). *Beiträge zur Philosophie. Vom Ereignis.* Gesamtausgabe (Bd. 65). Frankfurt am Main: Vittorio Klostermann.

Heidegger, M. (1989b). *Die Grundprobleme Der Phänomenologie.* Gesamtausgabe (Bd. 24). Frankfurt am Main: Vittorio Klostermann.

Heidegger, M. (1991). *Nietzsche* (Vol. 3-4). (D. Farrell Krell, Ed.). Harper Collins Publishers.

Heidegger, M. (1992). *Parmenides.* Gesamtausgabe (Bd. 54). Frankfurt am Main: Vittorio Klostermann.

Kahn, C. (2009). *Essays on Being.* New-York: Oxford University Press Inc.

Kleinberg-Levin, D. (2022). Insight into Being: Ontological Responsibility in Heidegger's "Einkehr in das Ereignis". *Gatherings: the Heidegger Circle Annual, 12,* 68-95. https://doi.org/10.5840/gatherings2022124

Mumford, S. (2021). *Absence and Nothing: The Philosophy of What There is Not.* Oxford University Press.

Richardson, W. (2003). *Through Phenomenology to thought*. New-York: Fordham University Press.

Saad, G. (2020). The Greek Sources of Heidegger's *Αλήθεια* as Primordial Truth-experience. *Gatherings: the Heidegger Circle Annual 10,* 157–191. https://doi.org/10.5840/gatherings2020107

Sartre, J.-P. (1956). *Being and Nothingness* (Hazel E. Barnes, Trans.). New-York: The Philosophical Library.

Sorensen, R. (2022). *Nothing: A Philosophical History.* Oxford University Press.

Thacker, E. (2011). In the Dust of this Planet. In *Horror of Philosophy* (Vol. 1). Zero Books.

Thacker, E. (2015). Starry Speculative Corpse. In *Horror of Philosophy* (Vol. 2). Zero Books.

Захлипа Дар'я Андріївна
аспірантка, філософський факультет
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
майдан Свободи, 4, Харків, 61022, Україна
E-mail: darazahlypa@gmail.com
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-1999-5189

Стаття надійшла до редакції: 12.09.2023 Схвалено до друку: 20.10.2023

NIGITOLOGY OF M. HEIDEGGER'S NAME OF BEING

Zakhlypa Daria A.
PhD Student, Faculty of Philosophy
V. N. Karazin Kharkiv National University
4, Maidan Svobody, Kharkiv, Ukraine
E-mail: darazahlypa@gmail.com
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-1999-5189

ABSTRACT

This article is devoted to the consideration of one of the crucial issues of Heidegger's thinking, the subject of which is the naming of Being under the pressure of Heidegger's universalized idea of Being groundlessness, rooted in the phenomenon of Nothingness. Radicalizing what has been said: the major problem of the article is dedicated to finding a more comprehensible, self-evident, and pellucid concept for Being than being itself, which encompassed the scientific research of the late Heidegger. It can be found among the significant corpus of his works, an outlined range of concepts that he used as an alternative one in speaking about Being. It is worth emphasizing that here the author of this article doesn't mean the "being of beings" impersonated in the concept of Dasein, but Being with a capital letter in the sense that is already used in the Ukrainian translation in the form of Manifestation, i.e. Ereignis. Nevertheless, the article asserts the view that it is by no means the only name of non-predicated Being, except for its identification with total Nothingness. The great variety of Heidegger's names of Being is considered on the example of his most used concepts, among which the author, in addition to Ereignis, singles out primarily the Greek truth-ἀλήθεια and the accompanying concepts of ἐνέργεια, es gibt and copula. At the same time, the negative nature of kairological time as well as eontological time is clarified, which anew confirms the non-accidentality of the phenomenon of time chosen by Heidegger on a par with Being in his magnum opus. Furthermore, in the article isn't ignored such local Heideggerian concepts as Abßgrund, Ungrund, Austrag, Verwüstung, and Gründung, owing to the analysis of which, among others, Heidegger's nigitological view of Being acquires integrity. The concept of nigitology was chosen by the author to particularly emphasize Heidegger's appeal to the historical and philosophical tradition of considering the phenomenon of Nothing with all the concepts derived from it, which are subsequently directly related to the negative interpretation of Being. Despite the primitivization of the phenomenon of negativity towards simplified forms of logic negation in the history of philosophy, as well as the squandering of the name of being before Heidegger, it's underlined that the negative theses defined by Greeks on the question of being gave rise to the Western type of thinking as such, which turned the object of its own anxiety in the form of Nothing into one of the central concepts of ontology. The common feature of the above names of Being is their superlativeness, which simultaneously makes the conclusions to which it leads to be counterintuitive. In fact, thanks to this, the relevance of the current research is confirmed within the framework of the core issue for all forms of ontology: bringing Being to the real concept, considering the negative tendency of the names of Being to self-concealment and the presence of the semantic motifs of redundancy and shortage contemporaneously. Therefore, the analysis of the name of being in the spectrum of nigitology must be accompanied by a general dismantling of the classical positive meaning of the stated concepts, and only in these circumstances the transition to the so-called "new beginning", initiated by M. Heidegger, can be regarded as finalized.

***Keywords**: nigitology, Being, Ereignis, ἀλήθεια, ἐνέργεια, es gibt.*

REFERENCES

Agamben, J. (2005). *The Time that Remains. A Commentary on the Letter to the Romans.* (P. Dailey, Trans.). Stanford University Press.

Aristotle. (1984). *Physics.* (J. Barnes, Ed.). New Jersey: Princeton University Press.

Bahoh, J. (2013). Heidegger's Differential Concept of Truth in *Beiträge. Heidegger Circle Proceedings, 47,* 108–127. https://doi.org/10.5840/heideggercircle2013476

Beaufret, J. (1973). *Dialogue Avec Heidegger. Philosophie Grecque* (T. 1). Paris: Les Éditions de Minuit.

Beaufret, J. (1998). *Leçons de philosophie* (T. 1). Paris: Seuil.

Capobianco, R. (2017). The turn away from the Transcendental-Phenomenological Positioning of Being and Time to the Thinking of Being as Physis and Aletheia. *Heidegger-Jahrbuch 11*, 89-99.

Cassin, B. (2020). *Vocabulary of European Philosophies: A Dictionary of Untranslatables* (Vol. 4). (K. Sihov, Trans.). [In Ukrainian]. Kyiv: Spirit and Letter.

Dastur, F. (2000). *Telling Time: Sketch of a Phenomenological Chrono-logy* (E. Bullard, Trans.). Cambridge: CUP.

Heidegger, M. (1976). *Logik: Die Frage nach der Wahrheit.* Gesamtausgabe (Bd. 21). Frankfurt am Main: Vittorio Klostermann.

Heidegger, M. (1989a). *Beiträge zur Philosophie. Vom Ereignis.* Gesamtausgabe (Bd. 65). Frankfurt am Main: Vittorio Klostermann.

Heidegger, M. (1989b). *Die Grundprobleme Der Phänomenologie.* Gesamtausgabe (Bd. 24). Frankfurt am Main: Vittorio Klostermann.

Heidegger, M. (1991). *Nietzsche* (Vol. 3-4). (D. Farrell Krell, Ed.). Harper Collins Publishers.

Heidegger, M. (1992). *Parmenides*. Gesamtausgabe (Bd. 54). Frankfurt am Main: Vittorio Klostermann.

Iermolenko, V. (2000). Ereignis of Later Heidegger and Hegel's Logic of Lifting up. [In Ukrainian]. *Magisterium: Studies in the History of Philosophy, 3,* 121-130.

Kahn, C. (2009). *Essays on Being.* New-York: Oxford University Press Inc.

Kleinberg-Levin, D. (2022). Insight into Being: Ontological Responsibility in Heidegger's "Einkehr in das Ereignis". *Gatherings: the Heidegger Circle Annual, 12,* 68-95. https://doi.org/10.5840/gatherings2022124

Mumford, S. (2021). *Absence and Nothing: The Philosophy of What There is Not.* Oxford University Press.

Richardson, W. (2003). *Through Phenomenology to thought*. New-York: Fordham University Press.

Saad, G. (2020). The Greek Sources of Heidegger's *Αλήθεια* as Primordial Truth-experience. *Gatherings: the Heidegger Circle Annual 10,* 157–191. https://doi.org/10.5840/gatherings2020107

Sartre, J.-P. (1956). *Being and Nothingness* (Hazel E. Barnes, Trans.). New-York: The Philosophical Library.

Sorensen, R. (2022). *Nothing: A Philosophical History.* Oxford University Press.

Thacker, E. (2011). In the Dust of this Planet. In *Horror of Philosophy* (Vol. 1). Zero Books.

Thacker, E. (2015). Starry Speculative Corpse. In *Horror of Philosophy* (Vol. 2). Zero Books.

Article arrived: 12.09.2023 Accepted: 20.10.2023